

Вільшанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Дергачівської районної ради
Харківської області

Проектна робота з теми
**«Символіка образу троянди в поезії членів
літературної студії «Пегас», яка діє при Вільшанській
селищній бібліотеці»**

Матеріал підготувала
учениця 10 класу
Христоєва Вероніка

Керівник проекту:
вчитель зарубіжної літератури
вищої кваліфікаційної категорії
Сергієнко Тетяна Іванівна

Символіка образу троянди в поезії членів літературної студії «Пегас», яка діє при Вільшанській селищній бібліотеці

Троянда завжди викликала у поетів натхнення. Віршотворці не могли залишатися байдужими, дивлячись на красу, ніжність та витонченість цієї квітки. Поети склали красиві вірші про троянди, які потім ставали піснями, романсами. Так було і багато століть назад, так продовжується і тепер.

Простежуючи образ троянди у світовій літературі, я зустрілася із фактом, що шлях Королеви квітів безкінечний, переходить із покоління до покоління, від давнини до сьогодення.

Моє знайомство із поезією членів літературної студії «Пегас», що діє при Вільшанській сільській бібліотеці, відбулося під час одного із засідань, присвяченого пам'яті трьох святих великомучениць Віри, Надії, Любові і їх матері Софії.

Я зробила для себе відкриття, що символічний образ троянди посідає чільне місце у творах поетів – любителів.

До студії входять люди різного віку, але тема кохання, жіночності, краси, вірності, духовності об'єднує їх в одне ціле.

У мене виникло бажання перейти від поетів – класиків і зупинитись, глибше познайомитись із поезіями моїх земляків, про яких я мало що знала.

І ось читаю:

Троянди білі і рожеві,

Червоні, жовті і рябі

В саду я посадила в себе

На радість людям і собі. (Додаток А)

Це поетичний твір учителя української мови та літератури Федьо Надії Іванівни.

Прості слова, на перший погляд, але у них роздум про долю жіночої краси, яку уособлює Троянда. Над нею насміхався майор: «...схилившись,

айстрам повідав, що він троянд затьмить красою, бо їхній цвіт уже опав», хотів понівечити вітер-гуляка: «Хотів було троянд торкнутись, та наштовхнувсь на колючки...», але вона виявилася сильнішою: «Майор тепер не хвастав більше, а вітер гладив пелюстки...» і своїм колючим нором примусила поважати себе і цінувати навколишню красу, якщо бажаєш бути по – справжньому щасливий:

І той по – справжньому щасливий,

Хто вміє цю красу любить.

Троянда і Любов, як дві рідні сестри, вони можуть бути різними, але близькими і рідними по крові. Тому ця тема і ці два образи є вічними. Вони є головними у поезії «Троянда і Любов» цієї ж авторки:

Довго троянда хворіла...

...Так і з Любов'ю буває:

То захворіє, то вмиє

Полум'ям ясним засяє,

Тільки зумій напоїть. (Додаток Б)

Символом колючої, невірної любові стала троянда у поезії «Он как-то подарил ей розу» Грицай Яни, переможниці конкурсів авторської поезії у 2014, 2015, 2016 роках:

Он как-то подарил ей розу,

Но вот шипы не обломал... (Додаток В)

Звучить біль, розчарування у першому коханні, але це лиш мить. «Вытри слезы, ну просто он не твой причал», - заявляє авторка.

Образ чарівно гарної дівчини – троянди знайшов своє місце у поезії молоді творчої натури Чепкої Альони, яка посіла призові місця в районних конкурсах науково – історичних праць «Голодомор 1932-33 р.р.» та «Депортація молоді до Німеччини 1942 – 43 рр.». Стала лауреатом в обласному галузевому конкурсі поетичних творів працівників закладів охорони здоров'я Харківського регіону. Називається твір «Легенда про троянду».

Образ, пронесений через тисячоліття, став символом великої любові, заради якої царівна пожертвувала своїм життям:

Квітку назвав він – Троянда,

Бо як царівна була гарна.

Шипи на ній – символ меча,

Яким батько вбив доньку з плеча. (Додаток Г)

У поезії «Пурпуровий цвіт» образ троянди символізує краплі пролітої крові синів України, які стали на захист рідної землі і авторка закликає: «Не торкайте того цвіту, що гнеться додолу, не рвіть Україну, бо станем до бою!» (Додаток Д)

«Троянда – вічний символ любові», - стверджує керівник студії «Пегас» Слатина Олена у своїй поезії «Не забуду». Вона допомагала у грізні роки війни, у мирні дні. Це почуття – незгасне. Воно зігріває душі як молодих, так і людей похилого віку, допомагає жити, боротись, відстоювати, захищати, шанувати та берегти цей божий дар по імені Любов:

Через місяць, через годы, через двести лет

В моем сердце не увянет

Чудный роз букет. (Додаток Е)

Надзвичайно ніжно, поетично, природньо розкрито образ троянди у вірші Людмили Мовчан «Чому в троянди гострі колючки?» Єдність дівочої і навколишньої краси розкривається в ньому: «В саду весняному цвіла троянда біла, така несказанно прекрасна і зваблива, неначе то була сама весна».

Троянда «тендітна, ніжна, чарівна», їй «птахи радісно співали», «залицялися тумани», «місяць погляду не зводив» від чарівної краси квітки, «коники співали серенади», «соловейко тьохкав на світанку» Здавалось би, чого ще треба? Чому ж у квітки гострі колючки? І відповіддю на це запитання є слова:

Щоб вижити у цім жорстокім світі

Красі потрібні гострі колючки. (Додаток Є)

Отже, троянда у поезіях студіївців «Пегас» - це узагальнений і досить абстрактний образ жінки, тендітної, красивої, ніжної, люблячої, страждаючої, гордої і здатної на самопожертву.

В одному образі, як в усмішці Джоконди, безліч відтінків гіркоти, непорочності, стриманої одержимості, неприхованої іронії... .

Житиме вічно троянда,
Поки йдуть рясні дощі.
Буде любов полум'яна
Тільки у світлій душі.

Додатки

Додаток А.

Федьо Н.І.

Троянди

Троянди білі і рожеві,
Червоні, жовті і рябі
В саду я посадила в себе
На радість людям і собі.
А поруч – айстри і майори,
І чорнобривці, як розмай,
І різно, різнокольорово
Гуляв по саду квіткограй.
Майор – хвастун піднявся в гору,
Схилившись, айстрам повідав,
Що він троянд затьмить красою,
Бо їхній цвіт вже опадав.
Розмову цю підслухав вітер,
Підкрався, з силою дмухнув
І поламав майору віти,
Аж до землі його нагнув.
Хотів було троянд торкнутись,
Та наштовхнувся на колючки,
Й вони, на зло майору й вітру,
Ще аж до осені цвіли.
Майор тепер не хвастав більше,
А вітер гладив пелюстки,
Троянд торкався ніжно – ніжно,
Бо в них колючі гілочки.
В природі все навкруг красиве,
Як неба чистого блакить,
І той по - справжньому щасливий,
Хто вміє цю красу любить.

Федьо Н.І.

Троянда і Любов

Довго троянда хворіла,
Сонце палило її,
Дощика з неба молила
Й соку від неньки – землі.
Дощик почув ту молитву,
Вмив її і напоїв
Гілочку кожну і квітку,
Душу троянді зігрів.
Та посміхнулася сонцю,
Чемно вклонилась дощу
І розцвіла під віконцем,
Подарувавши красу.
Так і з любов'ю буває:
То захворіє, то вмить
Полум'ям ясним засяє,
Тільки зумій напоїть.
Дотиком ніжним, і ласкою,
І поцілунка теплом,
Справжньою, щирою казкою,
Де владарює добро.

Грицай Яна

***

Он как-то подарил ей розу,
Новотшипы не обломал...
Она жила в любовных грезах,
Он пел безликие слова.
Он не растрчивался сильно,
Без лишних чувств, без лишних фраз,
Она ж, по девичьи, наивно,
Ловила светлюбимых глаз.
Она считала - он спаситель,
И будет с ней его душа,
Но оказался победитель
Всего лишь частью миража
Вот так бывает, вытрислезы,
Ну просто он не твой причал.
Он как-то подарил ей розу,
Новотшипы не обломал.

Чепка Альона

Легенда про троянду

Легенда ця забулася давно,
Та все ж на справді це було:
Народилась донька у царя –
Початок нового життя...
Батьки ім'я дали – Троянда,
Дівчина була чарівно-гарна.
Рум'яні щічки, карі очі
Світилися щодня, щоночі.
Росла вона в турботі,
Допомагала людям у роботі.
Юний садівник її кохав
І час розквітнути настав,
Та батько став на перепоні,
Лишив хлопця коханого волі.
Троянда обіцянку дала,
Що зостанеться на віки одна.
Потускніли її оченята,
Тісною стала для неї кімната.
Вона не їла і не спала
Лиш садом темним блукала
І почула батька розмову,
З сторожею його змову.
Цар вирішив хлопця убити,
Вночі мечем груди пронзити.
Дівчина ключі від ґратів дістала,

Тікати коханому наказала,
Сама ж на його місце лягла
І смерті від батька чекала.
Ось почувлися в темряві кроки,
Не зрівняються з ними пороки.
Відкрилися ґрати, тихо зайшли,
Удару мечем нанесли...
І все тихо зав'яло з тим днем,
А садівник із кров'ю, з вогнем
Квітку чарівну створив,
Після чого себе теж згубив.
Квітку назвав він – Троянда,
Бо як царівна була гарна.
Шипи на ній – символ меча,
Яким батько вбив доньку з плеча.
Лиш вона в тому році цвіла,
А в ній царівна та жила.
Тому троянда – це символ кохання
І в ньому – вічному, зізнання...

Чепка Альона

Пурпуровий цвіт

Зацвіла в саду троянда,
Пурпуровим цвітом,
Хай росте собі червона,
Облетить за вітром.

Бо, той колір – краплі крові,
Що ллє Україна.
Не чіпайте, не ламайте,
То життя неньки сина.

Не торкайте того цвіту,
Що гнеться до долу,
Не рвіть Україну,
Бо станем до бою!

Слатина Олена

Не забуду

Не забыть мне роз февральских,
Не забыть их тонкий аромат.
Не забыть твой взгляд влюбленный
Двух сердец набат.
Не забуду, не забуду, не забуду – нет.
Через месяц, через годы, через двести лет
В моем сердце не увянет
Чудных роз букет.
Будут холода и вьюги,
Будет снегопад,
Но зиме не заморозить
Грез прекрасных сад.
В феврале алеют розы
На снегу в саду,
Верь мне, милый, наши грезы
Нам на счастье, а не на беду.

Мовчан Людмила

Чому в троянди гострі колючки?

В саду весняному цвіла троянда біла
Така тендітна, ніжна, чарівна,
Така несказанно прекрасна і зваблива,
Неначе то була сама весна.
Птахи для неї радісно співали,
Шуміли трави про кохання їй,
І серенади коники співали,
Їй присягаючись у вірності своїй.
Панкові роси перли дарували,
А сонце пестило промінням золотим,
Метелики для неї танцювали,
Вмивало небо дощиком рясним.
До неї залицялися тумани,
Красу її ховаючи в серпанку,
Про вічне щастя і життя безхмарне
Їй соловейко тьохкав на світанку.
Ночами місяць погляду не зводив
З її легких, пахучих пелюсток
І думав, що нема такої вроди
У жодної із сяючих зірок.
Була троянда що не день то краща,
Старий неначе помолодшав сад,
Здавалось, пахне радістю і щастям
Її п'янкий, солодкий аромат.
Ті дивні пахощі відчув гуляка – вітер.
Ввірвавсь до саду і знайшов її,
Торкнув зелене листя, буйні віти

І, граючись, схилив аж до землі...
Сховались в травах коники зелені
І соловейко стих в кущах бузку,
Лиш промінь сонця кинувся до неї,
Але потрапив в хмару грозову.
А вітер шаленів і не спинявся,
Щосили дув на білі пелюстки,
Гудів оскаженіло і сміявся,
Ламаючи тендітні гілочки.
А потім стих. Гайнув кудись у поле,
Чи, може, в ліс, а, може, у гаї,
А білі пелюстки були довкола,
Розкидані безладно по землі.
Цвірінькнув горобець: «Не плач, не треба»,
Хоч і в самого був на серці гострий щем,
Не стрималось тоді і заридало небо
Холодним безутішним сліз дощем.
Троянда біла стримано мовчала,
Терпіла біль образи, як могла,
Душа нестерпно так її страждала,
Але вона той біль перемогла.
Наступний ранок, зливою умитий,
Несміливо заглянув у садок
І не впізнав – була троянда біла,
Немов в намисті з гострих колючок.
Були невідомо колючі її віти,
Трояндові ховаючи квітки...
Щоб вижити у цьому злому світі,
Красі потрібні гострі колючки.

**Таблиця флоро-символу троянди у творчості поетів
літературної студії «Пегас»**

Флоро-символ	Автор поезії	Приклади
Троянда – жінка		
Вродлива, тендітна, ніжна, в гармонії з природою	Федьо Н.І. Чепка Альона Мовчан Людмила	«... і розцвіла під віконцем, Подарувавши красу.» «Квітку назвав він – Троянда, Бо як царівна була гарна» «В саду весняному цвіла троянда біла Така тендітна, ніжна, чарівна... Неначе то була сама весна»
Любляча	Федьо Н.І. Слатина Олена	«Довго троянда хворіла,.. ... Так і з Любов'ю буває...» «В моем сердце не увянет Чудный роз букет»
Сильна, горда	Грицай Яна Мовчан Людмила	«Вытри слезы, ну просто он не твой причал» «Троянда біла стримано мовчала, Терпіла біль образи, як могла...»
Страждаюча, здатна на самопожертву	Чепка Альона Мовчан Л. Грицай Яна	«Зацвіла в саду троянда... ... то життя неньки сина» «Душа нестерпно так її страждала, Але вона той біль перенесла» «Он как-то подарил ей розу,

Флоро-символ	Автор поезії	Приклади
		Но вот шипы не обломал...»
Має колючки, як самозахист від оточуючого жорстокого світу	Федьо Н.І. Мовчан Л.	«Хотів було троянд торкнутись, Та нашттовхнувсь на колючки...» «Троянд торкався ніжно – ніжно, Бо в них колючі гілочки» «І не впізнав – була троянда біла, Немов в намисті з гострих колючок»
Кольори	Чепка Альона Слатина Олена Мовчан Л. Федьо Н.І.	«Бо, той колір – краплі крові, Що лле Україна» «В февралі алеють рози... Нам на щастье, а не на беду» «В саду весняному цвіла троянда біла...» «Троянди білі і рожеві, Червоні, жовті і рябі В саду я посадила в себе На радість людям і собі»

Художні засоби зображення троянди, як флоро-символу

Художній засіб	Приклади з поезій
Епітети	«Тендітна, ніжна, чарівна», «прекрасна і зваблива», «тендітні гілочки», «цвіте рум'яна, пишна», «троянда була чарівно - гарна», «її п'янкий, солодкий аромат»
Метафори	«В моем сердце не увянет роз букет»
Метафоричні епітети	«Щічка... в барвах троянди»
Метафоричні уособлення	«...її п'янкий, солодкий аромат», «Троянда біла стримано мовчала, терпіла біль образи, як могла...», «Довго троянда хворіла...»
Порівняння	«...неначе то була сама весна», «...була троянда біла, немов в намисті з гострих колючок», «...бо той колір - краплі крові, що лле Україна», «Чому троянди немов неживі...»